

Nic se nestyd' jazykem starého
a po všem světě rozšířeného
národu co Slovenka mluvíti.
A ač řeč tá, někdy oblíbená,
nyní v tvé vlasti jest potupená,
však nestyd' se po slovensku zníti.

1. Pozorne si prečítajte text o životnej ceste Jána Kollára a na základe dostupných internetových zdrojov doplňte do textu správne údaje.

Životná cesta Jána Kollára

Ján Kollár, narodený v na Slovensku, pochádzal z remeselnícko-roľníckej rodiny a vyrastal s evanjelickou výchovou. Rodinný život, dedinské prostredie a škola kladne vplývali na jeho humanistický vzťah k spoločnosti. Ako sedemročný nastúpil v roku 1800 do ľudovej školy v

Jeho prvými učiteľmi boli J. Hruz, J. Šulek a A. Burian. Už v tomto období sa u mladého Kollára prebudila láska ku a, ktorá bola v budúcnosti príčinou odchodu z rodinného domu, keďže mladý Kollár sa rozhodol študovať proti vôli svojho

Roku 1860 odišiel do, kde študoval 3 roky na nižšom gymnáziu. O rok neskôr sa vracia do Mošoviec, kde pôsobí ako pomocný A. Buriána.

V rokoch 1810 – 1812 pokračuje v štúdiu na Evanjelickom gymnáziu v Tu, hlavne pod vedením profesora P. Magdu, nastáva rozkvet Kollárovho duchovného života.

V jeseni 1812 prichádza na Evanjelické lýceum do, kde študuje do roku Kvôli nedostatku financií začína Kollár vyučovať deti v zámožných rodinách a neskôr sa stáva učiteľom a správcom sirotinca.

„Tu som sa dostal do svojho živlu, tu som sa oboznámil s pedagogickými dielami, tu som poznal výchovné ústavy.“

Na jeseň roku 1817 odchádza Kollár študovať evanjelickú teológiu na univerzitu. Tu sa vďaka svojim priateľom spoznáva s významnými predstaviteľmi svetovej literatúry, ako bol napríklad Goethe.

Poznal nacionálne zmýšľanie nemeckej mládeže, ktoré vyvrcholilo pri oslavách 300. výročia reformácie, zažil demonstráciu za zjednotenie rozdrobeného Nemecka a videl v nej aj prvky šovinizmu. Kollár sa počas štúdia v Nemecku dostal aj na miesta osídlenia, ktoré pripomínali už len niektoré názvy riek, vrchov a nápisy na hrobch. Všetko to na vnímavého mladého básnika veľmi zapôsobilo a vyvolávalo obavu o budúcnosť

Pre Kollárov život a jeho básnickú tvorbu bolo v roku 1818 vzpruhou zoznámenie s dcérou evanjelického pastora

S, ako ju nazýval, podnikal vychádzky do okolia Matka bránila dcére, aby sa vydala za Kollára a až v roku, teda po 17 rokoch ich známosti, si ju básnik mohol odviesť do ako svoju manželku.

V praxi pôsobil najdlhšie v, kde 30 rokov bol farárom na slovenskej fare. Potom dostal miesto profesora slovenskej archeológie na Univerzite vo V tom čase ho viedenská vláda vymenovala za svojho dôverníka v uhorsko-slovenských otázkach. Kollár sa po celý život usiloval uviesť do života svoje ideály, najmä v oblasti národnostnej znášanlivosti.

Zomrel 24. januára vo

<https://www.databazeknih.cz/zivotopis/jan-kollar-1049>

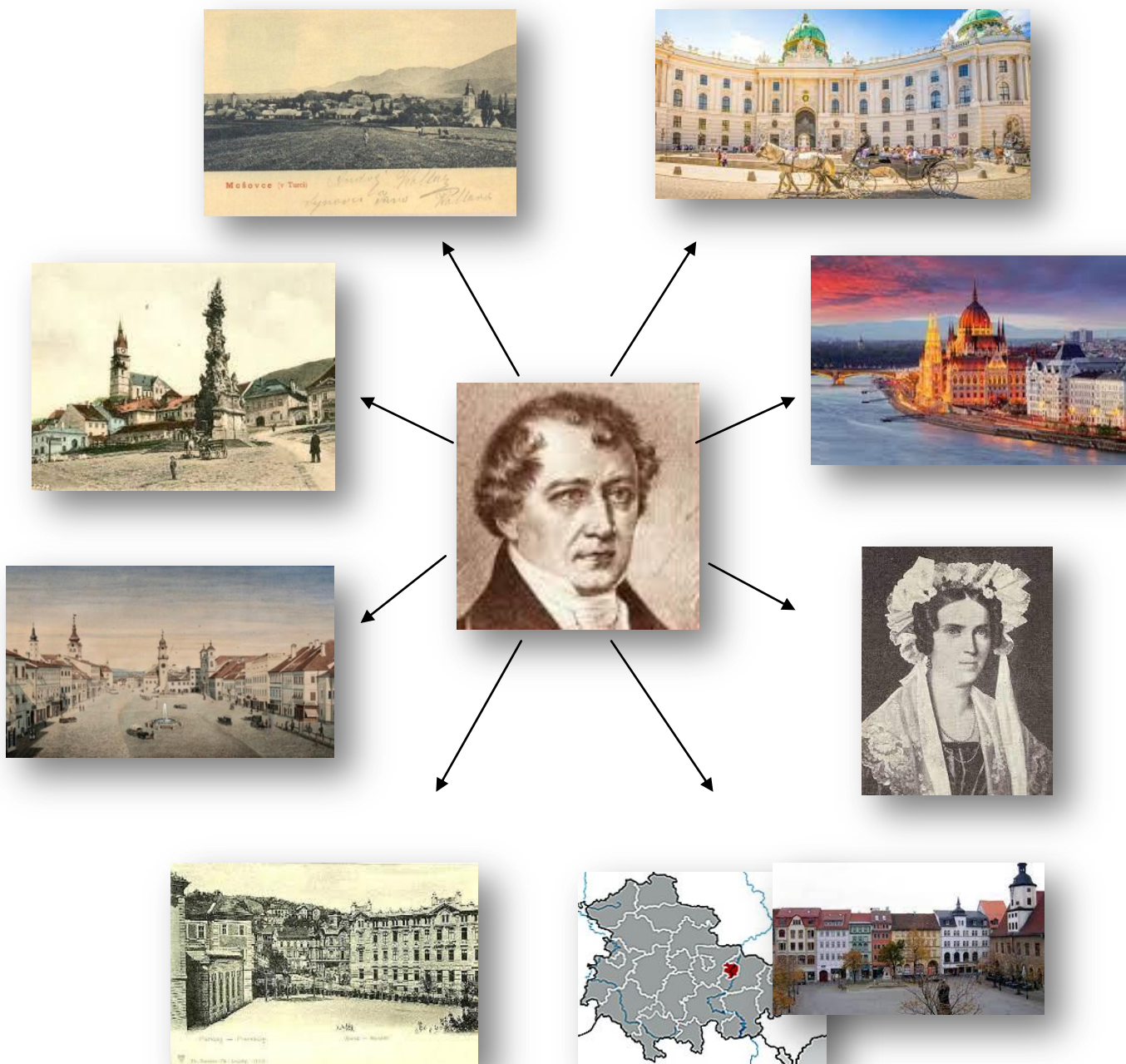
http://www.rtvS.org/media/a542/file/item/sk/0001/kollar_ja_n.4vNt.pdf

<https://plus7dni.pluska.sk/historia/autor-slavy-dcery-jan-kollar-mal-stastne-trpke-detstvo-trapil-pre-lasku-mine>

Viac na

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

2. Doplňte mapu mysle o ďalšie fakty a zaujímavosti zo života J. Kollára (Banská Bystrica, Mošovce 1793 , Bratislava – evanjelické gymnázium 1812–1815 - „chlieb a voda – to bola moja večera“, Kremnica 1807 – 1809, Budapešť, Viedeň 1852, Friderika Wilhelmina Schmidtová, Jena 1817–1819)

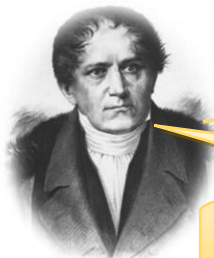
„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

3. Básnik Ján Kollár v skladbe *Slávy dcéra* predstavuje literárny obraz ženy – Míny, ktorá má svoju predlohu v realite. Čo je pravda, čo mýtus a čo realita, sa dozviete na:

<https://historyweb.dennikn.sk/clanky/detail/nehrdzavejuca-laska-jana-kollara-mytus-a-realita>

4. Rozhodnite o pravdivosti tvrdení. P – pravda, N – nepravda

P	TVRDENIE	N
	J. Kollár študoval v mestečku Lobeda, kde sa zaľúbil do dcéry evanjelického farára Frideriky Wilhelminy Schmidtovej.	
	Básnik Ján Kollár sa zoznámil so svojou osudovou láskou v Pešti.	
	Keď sa Friderikina matka dozvedela o láske svojej dcéry a J. Kollára, vzbĺkla hnevom, že ona veru dcéru nevydá za „uhorského barbara“.	
	Opis Míny - žiarivá modrooká blondína - sa zhoduje s opisom Kollárovej lásky Frideriky v reálnom živote.	
	Kollárov nebohý svokor mal slovanské, polabské rodové korene.	
	Prekážkou vzťahu J. Kollára a jeho Frideriky bola Friderikina matka.	
	Kontakt medzi J. Kollárom a Friderikou bol prerušený na šesť rokov.	
	Friderika si po svadbe s Kollárom veľmi rýchlo zvykla na život v Uhorsku.	
	J. Kollár a Friderika mali spolu dve deti – dcéru Ľudmilu a syna Jána.	
	Friderika po smrti J. Kollára odcestovala spolu so svojou dcérou do Viedne, kde koordinovala vydávanie manželových posledných prác.	

„Sotva som dobehol k stromu, zazriem pri ňom devu. Zapýrila sa nad svojou osamelosťou a sťa plachá lanka chystala sa utekať do dediny. Mala letný slamený klobúk, v košíku kvety a knižku.“

Život nadobúda krásu a ozajstnú hodnotu len vtedy, keď sa stane poetickým prostredníctvom ideálov lásky a priateľstva. Tomuto poslednému venuje aj túto pamiatku Váš priateľ Ján Kollár z Uhorska.“

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PL

Láska Jána Kollára – mýty a realita

5. Básnik J. Kollár sa zo svojej vrúcnej a spočiatku nenaplnenej lásky „vyliečil“ napísaním básnickej skladby *Slávy dcéra*. Ten istý liečebný postup prevzali aj slovenskí romantickí básnici.

K autorom dopíšte diela a mená žien, ktoré predstavujú vo svojich skladbách :

Ľ. Štúr sa so svojou láskou
rozlúčil v básni

*Zapomeň, Drahá, zapomeň jinocha,
nade nímž mraky se bouřlivé shání.
Zapomeň, Drahá, zapomeň na hocha,
jenž Ti posílá bolné rozžehnaní
on na vše světa zapomene slasti,
jenom nikdy, jen nikdy o své vlasti!*

A. Sládkovič dal zbohom svojej milovanej
..... v básnickej skladbe
.....

*Marína moja! teda tak sme my
ako tie božie plamene,
ako tie kvety na chladnej zemi,
ako tie drahé kamene;
padajú hviezdy, aj my padneme,
vädnú tie kvety, aj my zvädneme,
a klenoty hruda kryje:
Ale tie hviezdy predsi svietili,
a pekný život tie kvety žili,
a diamant v hrudi nezhnije!*

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PL

Láska Jána Kollára – mýty a realita

Ukážka 1

*Aj, zde leží zem ta, před okem mým selzy ronícím,
někdy kolébka, nyní národu mého rakev.
Stoj noho! posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš,
k obloze, Tatry synu, vynes se, vyvýše pohled.
Neb raději k velikému přichyl tomu tam se dubisku,
jenž vzdoruje zhoubným až dosaváde časům.“*

*Však času ten horší je člověk, jenž berlu železnou
v těchto krajích na tvou, Slávie, šíji chopil.
Horší nežli divé války, hromu, ohně divější,
zaslepenec na své když zlobu plémě kydá.
O, věkové dávní, jako noc vůkol mne ležící,
o, krajino, všelike slávy i hanby obraz!
Od Labe zrádného k rovinám až Visly nevěrné,
od Dunaje k heltným Baltu celého pěnám:
krásnohlasý zmužilých Slavianů kde se někdy ozýval,
ai, oněmělť už, byv k ourazu zášti, jazyk.
A kdo se loupeže té, volající vzhůru, dopustil?
kdo zhanobil v jednom národu lidstvo celé?
Zardi se, závistná Teutonie, susedo Slávy,
tvé vin těchto počet zpáchali někdy ruky.
Neb kreve nikde tolik nevyžil černidlaže žádný
nepřítel, co vylil k záhubě Slávy Němec.
Sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážiti každou,
ten, kdo do pout jímá otroky, sám je otrok.
Nechť ruky, nechťby jazyk v okovy své vázal otrocké,
jedno to, neb nezná šetřiti práva jiných.*

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PL

Láska Jána Kollára – mýty a realita

Úlohy k ukážke 1

1. J. Kollár vytvoril v diele Slávy dcéra z časti územia Slovenska symbol našej krajiny. Nasledujúca generácia ho povýšila na identifikačný symbol. Ktorá časť to je?

.....

2. Prerozprávajte svojimi slovami v ukážke 1 verše, v ktorých autor odporúča slovenskému národu istý druh obrany pred odnárodením.

.....

3. Vypíšte z textu ukážky 1 časti, v ktorých sa prejavuje prítomnosť lyrického subjektu (autora), napr. v slovesnej osobe (ja) alebo v zámene.

.....

4. Vypíšte z textu ukážky 1 umelecký obraz (slová, slovné spojenia), v ktorých autor zobrazuje zabudnutú slávnu históriu Slovanov.

.....

5. Vypíšte z ukážky (pomôžte si literárnovedným slovníkom) :

- a) metonymiu
- b) symbol vojenskej moci
- c) symbol Ruska
- d) nepriame pomenovanie Nemecka

6. Na základe textu pomenujte toho, kto je horší než vojny, hrom a oheň.

.....

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PL

Láska Jána Kollára – mýty a realita

7. Označte v ukážke 1 tú časť, kde Kollár poeticky vyjadril ten istý alebo podobný obsah, ako vyjadruje nasledujúci text:

Sotva som sa totiž v Jene osadil a trocha rozhládel po kraji nad Sálou, rodili sa hlboko vo mne predtým neznáme city a netušené bolesti, podobné tým, čo nás na cintoríne prejímajú, lenže omnoho vznešenejšej, velikánskej podobe. Boli to city nad smrťou tunajšieho slovanského národa, nad hrobmi drahých predkov a kmeňov, nad potlačenými a zničenými Srbmi. Každé mesto, každá dedina, rieka, hora, majúca slovanské meno, videla sa mi hrobom alebo pomníkom na tomto veľkom cintoríne.

J. Kollár: Pamäti z mladších rokov života

8. Preložte do spisovnej slovenčiny nasledujúce verše a sformulujte ich hlavné myšlienky.

- a) *Však času ten horší je člověk, jenž berlu železnou
v těchto krajích na tvou, Slávie, šiji chopil.*
- b) *Nechť ruky, nechťby jazyk v okovy své vázal otrocké,
jedno to, neb nezná šetřiti práva jiných.*
- c) *Sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážiti každou,
ten, kdo do pout jímá otroky, sám je otrok.*

PREKLAD DO SPISOVNEJ SLOVENČINY	HLAVNÁ MYŠLIENKA
a)	
b)	
c)	

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

Ukážka 2

Avšak umlkní tichá, na budúcnosť patrí, žalosti,
osluněným rozptýl mráčky myšlének okem.
Najväčší je neřest v nešťestí láti neřestem,
ten, kdo kojí skutkem hněv nebe, lépe činí.
Ne z mutného oka, z ruky pilné naděje kvitne,
tak jen může i zlé státi se ještě dobrým.
Cesta křivá lidi jen, člověčenstvo svéstí nemůže,
a zmatenost jedněch často celosti hová.
Čas vše mění, i časy, k vítězství on vede pravdu,
co sto věků bludných hodlalo, zvertne doba.

9. Pozorne prečítajte ukážku 2 a prerozprávajte text vlastnými slovami, charakterizujte jeho náladu.

.....

.....

.....

Rodný dom J. Kollára v Mošovciach

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PL

Láska Jána Kollára – mýty a realita

Zdroje

Polakovičová, A., Caltíková M., Štarková Ľ, Mezeiová, A.: Literatúra II pre stredné školy. Bratislava: OrbisPictus Istropolitana, 2012, s. 11 – 12. ISBN 978-80-8120-194-3

<https://www.mosovce.sk/historicke-fotografie.html#fgallery--7088-6>

<https://www.google.com/search?q=kremnica+historick%C3%A1+fotografia&source>

<https://www.google.com/search?q=banska+bystrica+historick%C3%A1+fotografia&tbm>

<https://www.google.com/search?q=evanjelick%C3%A9+gymn%C3%A1zium+v+bratislave+historick%C3%A1+fotografia&tbm>

<https://www.google.com/search?q=mesto+jene&tbm>

<https://www.google.com/search?q=Friderikou+Schmidtovou.&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved>

<https://www.kvizy.eu/vzdelavacie-vidia/1919/jan-kollar-slavy-dcera-1>

https://zlatyfond.sme.sk/dielo/37/Stur_Basne/8#ixzz7GURj485f

<https://historyweb.dennikn.sk/clanky/detail/nehrdzavejuca-laska-jana-kollara-mytus-a-realita>

<https://plus7dni.pluska.sk/historia/autor-slavy-dcery-jan-kollar-mal-stastne-trpke-detstvo-trapil-pre-lasku-mine>

<https://www.google.com/search?q=j.+Kollar+Slavy+>

https://zlatyfond.sme.sk/dielo/142/Kollar_Slavy-dcera/1#ixzz7GWqgY33y

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“